

Producerea textului argumentativ în context specializat

L. Ungureanu

Prezentul studiu este condiționat de necesitatea organizării discursului în context specializat, preocupările de bază constând în identificarea principiilor de elaborare a unei argumentări corecte și ilustrarea schematică a acesteia.

O observare globală a conținuturilor textelor argumentative în context specializat ne-a permis să constatăm că funcția textului argumentativ este una persuazivă : autorul tinde să convingă cititorul, impunându-i punctul său de vedere. Așadar, implicarea personală a acestuia în discurs este evidentă. Autorul își revendică paternitatea ideilor prin intermediul unor multiple mijloace. În continuare ne vom referi la unele dintre ele, pe care le considerăm drept cele mai relevante :

•**Alegerea *sistemului de enunțare***. Autorul recurge, în cadrul textului argumentativ, la persoana I, fapt ce rămâne a fi indicatorul de bază al prezenței acestuia în frază. Timpul utilizat în textul argumentativ este Prezentul intemporal, întrucât argumentul prezentat este valabil în mod general.

•**Alegerea *lexicului***. Lexicul este indicatorul gradului de certitudine a autorului, a încrederii acestuia în ideile enunțate. Afirmările sale sunt categorice, certificând, de fapt, inexistența îndoielii, și fiind introduse prin elemente precum : *assurément, sans aucun doute, il est certain que, toujours, jamais, sans doute, évidemment, il est indubitable que*. Putem însă sesiza și o ezitare voalată, menită mai curând să nu constrângă vădit cititorul, mijloacele introducerii acesteia fiind : *peut-être, il est possible que...*

Convingerea de a avea dreptate se afișează, de asemenea, prin intermediul verbelor de obligație : *on doit, il est obligatoire, il est indispensable, il faut, il est bon, il convient...* [1, 2]

Toți acești indicatori ai raționamentului personal sunt numiți, în literatura de specialitate, modalizatori.

•**Adaptarea la destinatar.** Grija autorului pentru efectul produs este dominantă în textul argumentativ. Întrucât acesta caută să convingă, el trebuie, mai întâi de toate, să-și cunoască destinatarul, construindu-și ulterior argumentarea în funcție de caracterul acestuia din urmă. Adaptarea limbajului autorului la destinatar ține, sub acest aspect, și de manipulare. Astfel, autorul pregătește mai întâi auditoriul printr-o intrare în materie, captând în așa mod atenția destinatarului și inspirându-i acestuia bunăvoință. Alegerea argumentelor sale va depinde de spiritul și sentimentele destinatarului. Pentru a se face plăcut și pentru a raționa suscitând interesul cititorului, autorul va recurge la *metaforă* – un instrument autentic de convingere, ce poate transfera un enunț abstract într-un registru imagistic pe înțelesul cititorului. Cel mai bun mod de a impresiona destinatarul prin puterea argumentării este de a-l face să participe imaginar la descoperirea adevărului de care urmează a fi convins [3].

•**Elaborarea structurii unei argumentări.** Claritatea expunerii și progresia logică a enunțurilor pretind a fi primele calități ale unei argumentări. Se știe că textul are o anumită organizare, aceasta din urmă servind drept primă dovadă a existenței unei construcții logice. În interiorul textului, *semnele tipografice* pot constitui, la rândul lor, un indiciu al gândirii clare, iar divizarea în *paragrafe* relevă etapele raționamentului. *Conectorii logici* sau *cronologici* permit articularea gândirii, făcând vizibile etapele unui raționament : *en effet, parce que, alors, aussi, ains, cependant, bien que...*

•**Progresia raționamentului.** Construcția argumentării se supune unor reguli, ce țin de logică, de retorică sau arta convingerii. Ea poate lua, așadar, diverse forme.

Ne vom referi, în continuare, la cele două tipuri clasice de raționament, utilizate cel mai frecvent în textele argumentative : raționamentul inductiv și deductiv. *Raționamentul inductiv* (se

pleacă de la particular spre general) induce adevăruri abstracte în baza unor experiențe concrete. El conduce spre o concluzie generală, indusă de un fapt particular, citat drept exemplu. Acest tip de raționament pare a fi unul abuziv întrucât generalizează rezultatele unei observări în baza unui caz unic. În același timp, dacă se sprijină pe câteva exemple concrete, el imprimă argumentării așa zisa pondere a realității.

Raționamentul deductiv (de la idei generale spre a justifica o concluzie particulară) este demersul care se sprijină pe postulate ce nu mai au nevoie de demonstrații pentru a putea fi deduse consecințele. Este un tip de construcție, utilizată preponderent în textele științifice, unde fiecare afirmație atrage după sine o altă afirmație [4].

După ce am enunțat unele principii de bază în construirea unei argumentații, vom demonstra, în continuare, un prototip de schemă a acesteia :

1. *Tema* : subiectul abordat, asupra căruia va fi purtată discuția.
2. *Tezele* : diferitele opinii asupra subiectului examinat (luările de poziții).

Teza autorului :

Teza adversă :

3. *Argumentarea*

- a. *cu argumente* : sunt ideile ce vin să demonstreze justetea tezei ;
- b. *cu exemple* : ele sunt indispensabile, jucând același rol ca și argumentele, dar căutând să confirme în mod concret temeiul tezei. Exemplele ilustrează teza și pot fi luate din toate domeniile : istoric, social, artistic, literar, politic ...

Structura unui text ce apăra o teza va arăta în felul următor :

Introducere : a expune tema, relevând pertinentea acesteia.

Paragraf 1 : Formularea tezei.

Paragraf 2 : **En effet**....formularea primului argument și ilustrarea cu exemple.

Paragraf 3 : De plus, par ailleurs.. formularea celui de-al doilea argument și demonstrarea acestuia prin exemple.

*Paragraf 4 : Enfin, pour finir...*posibilitatea introducerii unui ultim argument.

Ultimul paragraf : En consequence, pour finir, pour conclureo mică concluzie parțială.

Amintim, la final, că demersul argumentativ, ca și oricare altă demonstrație, este unul bine structurat sau organizat, constituindu-se din : paragrafe, conectori logici, o ierarhizare a ideilor de la cea mai simplă la cea mai complicată.

Mijloacele lingvistice aferente sunt următoarele : modul *indicativ prezent*, timpul *present absolut*, pronumele *noi*, tipul de fraza *injonctivă*, figura de stil *metafora*.

Bibliografie :

1. Grandet E., Parizet M-L., Poisson-Quinton, Lescure R., *Le nouvel entraînez-vous DELF A5, A6, 250 activités*, CLE International, 2004.
2. Lescure R., Chenard S., Moubanga Beya A. et autres, *Le nouvel entraînez-vous DALF C1C2, 250 activités*, CLE International, 2008.
3. Fontaine S., *Le texte argumentatif* in:
<http://www.lettres.net/cours/txt-argu.htm>
sd.fontaine@wanadoo.fr
4. *Lexique des études littéraires* : <http://www.lettres.org/lexique/>